

Från vrede till hopp

IKS uttalande om de sociala rörelserna 2011

Detta är ett internationellt flygblad som försöker dra provisoriska lärdomar från de sociala rörelserna 2011, för att bidra till en vidare debatt om deras betydelse.

De två mest betydelsefulla händelserna 2011 var kapitalismens globala kris, och de sociala rörelserna i Tunisien, Egypten, Spanien, Grekland, Israel, Chile, USA och Storbritannien...

Indignationen har antagit en internationell dimension

Konsekvenserna av den kapitalistiska krisen har varit mycket svåra för det stora flertalet av världens befolkning; försämrade levnadsvillkor, långtidsarbetslöshet som sträcker sig över flera år, osäkra anställningar som gör det omöjligt att upprätthålla ens ett minimum av stabilitet, extrem fattigdom och hunger...

Miljoner människor oroas av att möjligheten försvunnit för dem att leva ett normalt och stabilt liv, och bristen på framtidsutsikter för deras barn. Detta har lett till en allt mer spridd indignation, försök att bryta sig ur passiviteten genom att gå ut på gator och torg, eller till diskussioner om orsakerna till krisen, som i sin nuvarande fas har pågått mer än fem år.

Denna ilska har förvärrats av den arrogans, den girighet och likgiltighet som visats gentemot de lidande av bankchefer, politiker och andra representanter för kapitalistklassen. Det samma gäller den inkompetens som visats utav regeringar som blivit ställda inför stora problem: deras åtgärder har bara förvärrat fattigdom och arbetslöshet utan att ge någon lösning.

Denna rörelse av indignation har spridits internationellt: till Spanien, där den dåvarande socialistregeringen genomförde ett av de första och mest omfattande åtstramningspaketen; till Grekland, symbolen för skuldkrisen; till USA, världskapitalismens högberg; till Egypten och Israel, fokus för den värsta och mest långvariga imperialistiska konflikten, den i Mellanöstern.

Medvetenheten om att detta är en internationell rörelse började att utvecklas trots den destruktiva påverkan som nationalismen utgjorde, vilket visades av att olika nationsflaggor syntes under demonstrationerna i Grekland, Egypten och USA. I Spanien uttrycktes solidariteten med de grekiska arbetarna med slagord som "Aten gör motstånd, Madrid reser sig". De strejkande i Oakland (USA, november 2011) uttryckte det: "Solidaritet med Occupy-rörelsen över hela världen". I Egypten kom man överens om i Kairodeklarationen att stödja rörelsen i USA. I Israel skrek man "Netanyahu, Mubarak, El Assad är alla lika" och man etablerade kontakter med palestinska arbetare.

Dessa rörelser har nu passerat sina höjdpunkter och även om det bryter ut ny kamp (i Spanien, Grekland och Mexiko) så frågar sig många: vad uppnådde denna väg av indignation? Har vi vunnit något?

Rörelsens gemensamma slagord: Ta gatorna i besittning!

Det är mer än 30 år sedan vi såg sådana massor ockupera gator och torg för att kunna kämpa för sina egna intressen, trots de illusioner och den förvirring som påverkat dem.

Dessa människor, de arbetare, de utsugna som har presenterats som förlorare, latmaskar, oförmögna att ta något initiativ eller att göra något gemensamt, har kunnat förena sig, att ta initiativ och har brutit sig ur den förlamande passivitet som den dagliga normaliteten i detta system dömer oss till.

Principen att utveckla ett förtroende för varandras kapacitet, att upptäcka styrkan i massornas kollektiva aktion, har lett till en stärkning av självkänsla och moral. Den sociala scenen har förändrats. Politikernas, experternas och det "stora människens" monopol på det offentliga livet har ifrågasatts av de anonyma massor som har velat göra sina röster hörda.

Trots alla dessa exempel, så befinner vi oss bara i en osäker början. Illusionerna, förvirringen och de ofrånkomliga känslösvängningarna hos de som protesterar; den repression som den kapitalistiska staten utsätter dem för och den farliga uppdelning som påtvingas dem av kapitalets isoleringskrafter (vänsterpartierna och fackföreningarna) har lett till tillbakagångar och bittra nederlag. Det är frågan om en lång och svår väg, kantad av hinder, där en seger aldrig kan garanteras: trots detta, så är det faktum att man börjat gå denna väg den första segern.

Stormötena: rörelsens hjärta

De massor som varit involverade i dessa rörelser har inte begränsat sig till att bara passivt skrika ut sitt missnöje. De har aktivt deltagit i att organisera stormöten. Massmötena har konkretiserat den Första Internationals (1864) slagord: "Arbetarklassens befrielse är arbetarnas eget verk, eller inte!". Detta är en fortsättning på en tradition i arbetarrörelsen som sträcker sig tillbaka till Pariskommunen, och Ryssland 1905 och 1917, där den tog en högre form, vilket fortsatte i Tyskland 1918, Ungern 1919 och 1956, Polen 1980. Stormöten och arbetarråd är den genuina formen för kampen i den proletära kampen och är kärnan till en ny samhällsform.

Stormöten som syftar till att massivt förena oss, visar på vägen framåt genom att spränga kedjorna av lönearbete, isolering "var och en för sig", inlåsning i ett getto av en sektor eller en social kategori.

Stormöten som får oss att tänka, att diskutera och besluta tillsammans, som gör oss kollektivt ansvariga för de beslut vi tar, genom att delta tillsammans både i beslutsprocessen och i dess genomförande.

Stormöten för att bygga ett ömsesidigt förtroende, en allmän empati, solidaritet, som inte bara är oundgängliga för att föra kampen framåt utan även kan utgöra grundpelare för ett framtida samhälle, fritt från klasser och utsugning.

2011 har vi bevittnat en explosion av verklig solidaritet, som inte har något att göra med den hycklande och självförhärmande "solidaritet" som borgarklassen predikar om. Demonstrationerna i Madrid uppmanade till att befria de som blivit arresterade eller har förhindrats att polisen fångslat invandrare; det har ägt rum massiva aktioner mot vräkningar i

Spanien, Grekland och i USA; i Oakland "har Strejkkommittén beslutat att sända strejkvakter eller ockupera varje företaget eller skola som bestraffar anställda eller studenter på något sätt, om de deltar i Generalstrejken den 2 november". Livfulla men fortfarande begränsade tillfällen har ägt rum, när var och en kan känna sig skyddad och försvarad av de runt omkring dem. Allt detta står i stark kontrast mot vad som är "normalt" i detta samhälle, med den ångestfyllda känslan av hopplöshet och sårbarhet.

En inspiration för framtiden: debattkulturen

Det medvetande som behövs för miljoner arbetare för att kunna förändra världen är inte något som levereras utav den härskande klassen eller genom smarta slogans från dess upplysta ledare. Det är frukten av en erfarenhet av kamp som åtföljs och guidas av en debatt i massiv skala, genom diskussioner som tar in det förflutna men som alltid har sitt fokus på framtiden, eftersom, vilket en banderoll uttryckte i Spanien: "Det finns ingen framtid utan revolutionen".

En debattkultur, vilket innebär en öppen diskussion baserad på ömsesidig respekt och aktivt lyssnande, har börjat uppstå, inte bara på stormötena utan runt omkring dem: mobila bibliotek har organiserats, liksom oräkneliga möten för diskussion och utbyte av idéer...En enorm intellektuell aktivitet har genomförts med väldigt begränsade resurser, improviserat på gator och torg. Liksom med stormötena, så har detta åter blåst liv i en tidigare erfarenhet från arbetarrörelsens historia "Törsten efter bildning, som så länge hade undertryckts, bröt med revolutionen ut i hela sin styrka. Enbart från Smolnyinstitutet vällde de första sex månaderna dagligen tonvis med litteratur ut över landet. Ryssland slukade tryckalster med en omätlig törst, som då het sand suger upp vatten. Och det var inte fabler, förfalskad historia, utspädd religion och billig skönlitteratur utan sociala och ekonomiska teorier, filosofi, verk av Tolstoj, Gogol och Gorkij".

Konfronterade med detta samhälles kultur, som baseras på kampen för "succémodeller", vilket endast kan ske mot bakgrund av miljontals misslyckanden, av alienation och falska stereotyper som påtvingas oss av den härskande ideologin och dess media, så började tusentals människor leta efter en autentisk populär kultur, skapa detta själva, och fylla den med egna kritiska och oberoende kriterier. Krisen och dess orsaker, bankernas roll etc har diskuterats utförligt. Det har ägt rum diskussioner om revolutionen, även om dessa har varit förvirrade, man har talat om demokrati och diktatur, som syntetiserats i två komplementära slagord: "man kallar det demokrati, men det är det inte" och "det är en diktatur, om än osynlig".

Proletariatet har nyckeln till framtiden

Om allt detta gör att 2011 var året då hoppet började skönjas, så har vi betraktat dessa rörelser med ett insiktsfullt och kritiskt öga, där vi sett dess begränsningar och svagheter, vilka fortfarande är avsevärda.

Även om det finns ett växande antal människor i världen som är övertygade om att kapitalismen är ett dödsdömt system, att "för att mänskligheten ska överleva, måste kapitalismen avlivas" så finns det också en tendens att reducera kapitalismen till en handfull av "bad guys" (skrupelfria finanschefer eller skoningslösa diktatorer) när det i själva verket är ett komplext nätverk av sociala relationer som måste attackeras i sin helhet och inte förvandlas till en fixering vid dess ytliga uttryck (finanssektorn, spekuleringen, korruptionen hos de politiska och ekonomiska makthavarna).

Även om det är högst berättigat att förkasta det våld som kapitalismen utsöndrar från varje por (repression, terror och terrorism, moraliskt barbari) så kommer detta system aldrig att kunna avskaffas av endast ett passivt medborgarmotstånd. Minoritetsklassen kommer inte frivilligt att ge upp makten, och kommer att ta skydd i sin stat och sin demokratiska legitimitet genom allmänna val vart fjärde eller femte år, genom partier som lovar vad man aldrig kommer att kunna göra och som gör det man aldrig har lovat, genom fackföreningar som mobiliserar för att demobilisera och som i slutändan skriver på allt som den härskande klassen lägger upp på förhandlingsbordet. Endast en massiv, ihärdig och envis kamp kommer att ge de utsugna den nödvändiga styrkan att kullkasta staten och dess repressiva apparat, och förverkliga det stridsrop som flera gånger ekade i Spanien: "all makt åt stormötena".

Även om slagordet "vi är 99% mot 1%" som var så populär i Occupy-rörelsen i USA visar på en gryende förståelse av de fruktansvärda klasskillnader som påverkar oss, så såg majoriteten av deltagarna i dessa rörelser sig som "aktiva medborgare" som ville bli erkända inom ett samhälle av "fria och jämlika medborgare".

Men samhället är uppdelat i klasser: en kapitalistklass som äger allting och producerar inget och den utsugna klassen – proletariatet – som producerar allting men har allt mindre. Drivkraften i den sociala utvecklingen är inte det demokratiska spelet av "beslut av en majoritet av medborgare" (detta spel är inget annat än en maskerad för att dölja och ge legitimitet åt den härskande klassens diktatur) utan klasskampen.

Den sociala rörelsen behöver knytas samman med kampen hos den utsugna klassen – proletariatet – som kollektivt producerar välståndet och tillförsäkrar ett fungerande socialt liv: fabriker, sjukhus, skolor, universitet, kontor, hamnar, byggnadsbranschen, postkontor. I några av rörelserna under 2011 började vi se denna styrka, framför allt i den väg av strejker som exploderade i Egypten och som slutligen tvingade Mubarak att avgå. I Oakland, Kalifornien, utlyste Occupy-rörelsen en generalstrejk, där man gick till hamnen och fick ett aktivt stöd av hamnarbetare och lastbilsförare. I London genomförde strejkande elektriker och Occupy-rörelsen vid St Paul's gemensamma aktioner. I Spanien har några strejkande sektorer försökt förena sig med stormöten på gator och torg.

Det finns ingen motsättning mellan klasskampen för det moderna proletariatet och de djupgående behoven hos sociala skikt som drabbas av det kapitalistiska förtrycket. Proletariatets kamp är inte en egoistisk eller specifik rörelse utan basen för den "oberoende rörelsen för den stora majoriteten till gagn för den stora majoriteten" (Kommunistiska Manifestet).

De nuvarande rörelserna skulle vinna på att kritiskt analysera erfarenheten av två århundraden av proletär kamp och försök till social frigörelse. Vägen är lång och kantad av enorma hinder, som påminner om det ofta upprepade slagordet i Spanien: "Det är inte så att vi går långsamt, det är så att vi går långt". Påbörja den mest vidsträckt diskussion, utan att begränsa eller avskräcka någon, för att medvetet kunna förbereda nya rörelser som kan klargöra att kapitalismen verkligen kan ersättas av ett annat samhälle.

**Internationella Kommunistiska Strömningen,
mars 2012**